

jú fleiri vit eru, jú fleiri eru vit eisini, ið kunnu menna og hjálpa hvørjum øðrum».

Eg sá fyrri mær, hvussu 120 milliónir føroyingar vildu »hjálpt« hvørjum øðrum...

Jú, munurin í hugsunnarhátti er stórir, og svar Takaguchi's fekk meg at minnst ein av læruetningum Kon-fu-tse's: »Tað er betri at tendra eitt ljós — sjálvt tað allarmínsta — enn at banna yvir myrkríð».

Tær 4 høvuðslærurnar

Tann serstaki japanski hugsunnar- og livihátturin skapar sjálvandiesini heilt serstakar fortreytir fyri vinnulivið. »høvuðslærur« (-hugtak) eru samtvinnaðar:

1. Kon-fu-tse lærir japanaran virðing fyri »fadirinum« — bæði familjufadurinum og stjórnum sum fadir fyri virkið.

2. Occidentalismen fær japanaran at stremba eftir vøkstri og framburði.

3. Shintuisman prentar inn í japanaran, at hanns kal arbeiða fyri føðilandi.

4. Buddhisman gevur japanaranum tað átrúnarliga grundarlagið fyri heiðurligari og loyralari framferð.

Sama hvør tú ert í Japan ella hvønn bólk tú hoyrir til, so verða øll ymskir og krøv orðað við tí umhugsni, at krøvini samstundis skulu betra støðuna hjá tí japansku tjóðini í heimssamfelagnum.

Setanir fyri livið

Út frá m.a. tí áskoðan:

— at lukka er at hava arbeiði tú kanst fremja so leingi tú livir — at tað dapraða, ið kann fyrifarast tær er hava eina

útbúgving, men ongan mannakerleika at einsemi er at hava einki arbeiði.

Meta japanarar sjálvir, at setanir fyri livið er fremsti hornasteinurin fyri teirra stóru búskaparligu framgongd og yvirhøvur góða úrsliti á at siga øllum vinnulivsekjum.

Sagt eitt sindur øðrvísi: »Gev fyrst og fremst kenstulur menniskjans ans — so blomstrar fyrítøkan».

Sjálvir geva teir hesa mynd av menningini:

Fram til umleið ár 1550 æt tað: »Vil ikki geykurin syngja, so drep hann», (geykurin tá í tydinginum: arbeiðarin).

Aftaná miðjuna av 16. öld og fram til umleið ár 1700 æt tað: »Vil ikki geykurin syngja so fá hann til tað». (Hesin leiðslustilur kann sammetast við »eslið og gula-rótina«, og byggir á ta áskoðan, at »meðalarbeidarin« í veruleikanum ikki timir at arbeiða. Tí er neyðugt við strangum eftirliti og »tvingsli« tvinnast saman við »freistingum«. Hetta er sum kunnugt vanlig áskoðanin flest alla staðni í Vesturheiminum og USSR í dag, har eisini alt sum eitur »kenslur« í vinnulivinum er at siga bannlýst.

Aftaná umleið ár 1700 kom orðtakið at eita: »Vil ikki geykurin syngja — latum okkum so leggja víðurskiftini til rættis og steðga til hann fer at syngja av sær sjálvum«. (Viðmerkingar til hetta orðatak áttu at verið óneyðugar).

Umleið 35% av samlaðu arbeiðsmegini í Japan eru fólk sett í starv fyri livið. Hin parturin eru tey, ið ikki hava fäst störv, eyka-hjálp og kvinnurnar.

»Vil ikki geykurin syngja, so drep hann«

At kvinnurnar ikki verða settar í fäst störv eins og menninir er tí tær yvirhøvur halda uppát at arbeiða úti beinanvegin tær eru giftar. Hetta er so teirra livsstilur, ið helst ikki verður broyttur í bræði.

»Bonusskipanin«

At litið og einki arbeiðsloysi er í Japan hongur eisini neyvt saman við tí »bonus-skipan«, ið øll virkir hava: Eina ella tvær ferðir um árið fáa øll á virkinum útgaldið ein ávisan part av vinninginum. Hesin partur kann samanlagt ofta verða rættuliga stórir — nær um eina heila árslen.

Hin vegin fellur bonus-

skipanin meira og minni burtur, tá tað búskaparliga sansar at á virkinum. Samlaða lønarútgjaldið kann sostatt í ringum tíðum minkast við — um neyðugt — 35% uttan so at nakar verður uppsagdur.

Livstíðsetanin verður framd eina ferð um árið. At siga einans ungt fólk — beinleiðis úr skúlinum — vera sett fyri livstíð. Byrjunarlønin er lág, men veksur os við og við sum tann setti hevur lokið ávis eftirútbúgvingarstig og nomið hollar royndir innan ymsk arbeiðsøki — heilt til maður er vorðin um 50 ár. Eftirlønarlønin er 55-60 ár (fyri stjórn-

Framhald á síðu 14

Hin verturin — BIBUN

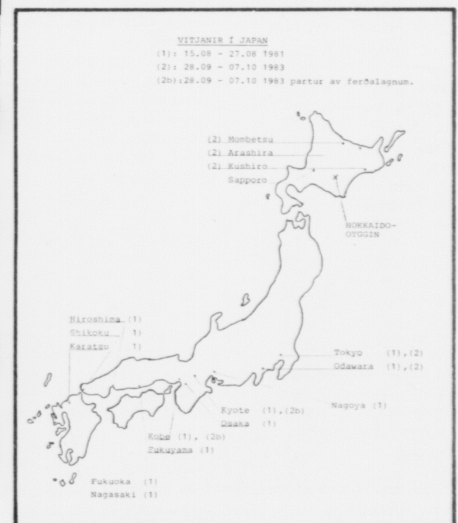
Ein annar vertur var verksmiðjan »BIBUN MACHINA CONSTRUCTION Co.« Ltd., Fukuyama.

Umboð teirra á ferðini í Japan var Kikkawa, ið er sölustjóri í fyrítøkuni. Tað var annars BIBUN, sum var høvuðsvertur fyri ta sendinevnd, ið vitjaði Japan í 1981 og sum tá »introduseraði« ferðalagið fyri »NISSUI«.

BIBUN er ein vælkend verksmiðja í Japan innan framleiðslu av sermaskinum til fiski- idnaðin (t.d. farsmaskinur, maskinur til framleiðslu av surimi, crab-sticks, steikimaskinur etc.). Umboð verksmiðjuna í Europu eru R. Schjölburg í Bodo og NOMATEK, Tórshavn. Tann fyrsta Bibun-maskinan í Føroyum varð keypt í 1976 (Skálavíkar frystivirki og er talið síðani tá komið upp í o.u. 20-25 ymskar maskinur — tó flest farsmaskinur.

Tagagushi, ein av stjórnum í Nissui, eini av heimsins størstu fiskivinnufyrirtekum, og sum ynskir størri samstarv við føroyingar. Tagagushi hevur fleiri ferðir vitjað í Føroyum og hevur annars tikið sær av føroyingum, sum hava vitjað í Japan

Japanarar eta nógvan fisk og teir hava bygt upp ein sera fjeltáttaðan idna við ymsum fiskavörum